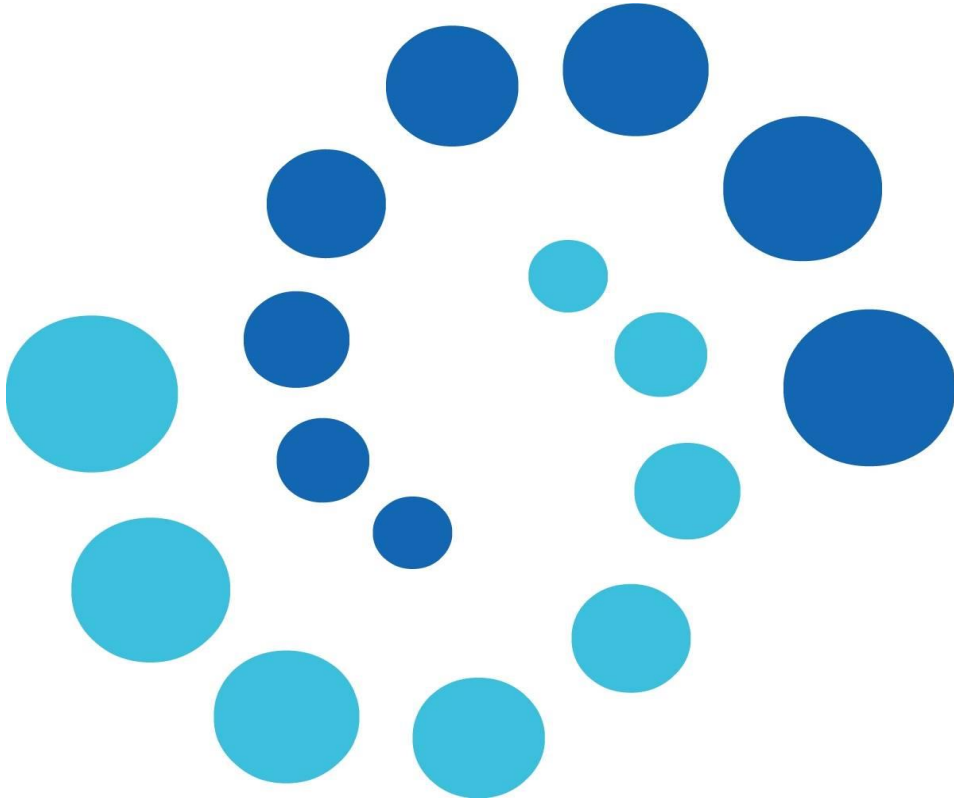




Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi



The Journal of Limitless Education and Research

*Mart 2018
Cilt 3, Sayı 1*

*March 2018
Volume 3, Issue 1*



Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Mart 2018, Cilt 3, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research

March 2018, Volume 3, Issue 1

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Kurulu

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Özlem BAŞ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Ayşegül TURAL
Dr. Beyhan CAN
Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Bilge SULAK AKYÜZ
Dr. Burçin GÖKKURT
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Seçil KARTOPU
Dr. Sema SULAK
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Yasemin KUŞDEMİR
Dr. Yılmaz KARA

Editorial Board

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Özlem BAŞ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Ayşegül TURAL
Dr. Beyhan CAN
Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Bilge SULAK AKYÜZ
Dr. Burçin GÖKKURT
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Seçil KARTOPU
Dr. Sema SULAK
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Yasemin KUŞDEMİR
Dr. Yılmaz KARA

Dil Uzmanı

Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Philologist

Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Yabancı Dil Sorumlusu

Dr. Bilge SULAK AKYÜZ
Dr. Tanju DEVECİ

Foreign Language Specialist

Dr. Bilge SULAK AKYÜZ
Dr. Tanju DEVECİ

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
74100 BARTIN - TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
74100 BARTIN - TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research (J-LERA) is an international refereed journal published three times a year.

The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER



Kapak: Dr. Ayşe Derya IŞIK



Sınır Sız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 3, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 3, Issue 1

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar University, Turkey

Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Atatürk University, Turkey

Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan University, Turkey

Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Middle East Technical University, Turkey

Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara University, Turkey

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes University, Turkey

Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül University, Turkey

Prof. Dr. Cemal YILDIZ, Botschaft der Republik Türkei Botschaftsrat für Bildungswesen, Germany

Prof. Dr. Christine SUNİTİ BHAT, Ohio University, ABD

Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu University, Turkey

Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül University, Turkey

Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe University, Turkey

Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül University, Turkey

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale University, Turkey

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara University, Turkey

Prof. Dr. Hakan Şevki AYYACI, Karadeniz Teknik University, Turkey

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale University, Turkey

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk University, Turkey

Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe University, Turkey

Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege University, Turkey

Prof. Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Teknik University, Turkey

Prof. Dr. Mustafa Volkan ÇOŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi University, Turkey

Prof. Dr. Peter MATHER, Ohio University, ABD

Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ University, Turkey

Prof. Dr. Selma YEL, Gazi University, Turkey

Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Çiğdem KILIÇ, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gülден TÜM, Çukurova University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Jodene GOLDENRING FINE, Michigan State University, ABD
Assoc. Prof. Dr. Kadir DEMİR, Georgia State University, ABD
Assoc. Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU, Adnan Menderes University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan SEVİM, Atatürk University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASİ, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Özlem BAŞ, Hacettepe University, Turkey
Asist. Prof. Dr. Dorea GLANCE, Northern Kentucky University, ABD
Asist. Prof. Dr. Jessica HENRY, Penn State University, ABD
Asist. Prof. Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates
Asist. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates



Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 3, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 3, Issue 1

Hakem Kurulu (Review Board)

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dr. Bilge SULAK AKYÜZ, Bartın Üniversitesi

Dr. Fadime SEÇGİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi

Dr. Seçil KARTOPU, Bartın Üniversitesi

Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi

Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi

Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi

Değerli Okuyucular,

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Mart 2018 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) olarak 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınladığımız Dergimizin amacı eğitim ve araştırma alanına bilimsel katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlama, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeye aktarma, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlama sürecine öncelik verilmektedir.

Dergimizin Bilim Kurulu yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin katkılarıyla giderek güçlenmektedir. Akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatına devam edecek olan Dergimizin hazırlanmasına emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz.

Yılda üç sayı olarak yayınlanan Dergimiz çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmaktadır. Bu sayıda eğitimle ilgili 5 bilimsel araştırmaya yer verilmiştir. Dergimiz, eğitim ve araştırma alanına yönelik makalelerin yanı sıra disiplinler arası akademik çalışmaların yer aldığı seçkin bir yayın olarak okuyucu ile buluşmaya devam edecektir.

Dergimizin eğitim alanına katkıları getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ



Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 3, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 3, Issue 1

İÇİNDEKİLER

Makale Türü: Araştırma

Firdevs GÜNEŞ, Ayşe Derya IŞIK

Türkçede Sık Kullanılan Harfler ve Öğretilmesi
Usage Frequency and Training of Letters in Turkish 1 - 26

Tanju DEVECİ

Lifelong Learning Skills in Job Advertisements: The Case of English Language
Teaching 27 - 55
İngilizce Öğretmenlerine Yönelik Yayınlanan İş İlanlarında Yaşam Boyu Öğrenme
Becerileri

Ömer Sinan EVİREN

Kirkpatrick Eğitim Değerlendirme Modeli kullanılarak TÜİK’de Bir Hizmet İçi Eğitim
Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi 56-89
Evaluation of Effectiveness of a Training Program at TURKSTAT by using the
Kirkpatrick Training Evaluation Model

Hacı ÖZDEMİR

Türkiye’de Yerli Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Kadının
Sunumu: Aşk-1 Roman Örneği 90-107
The Presentation of Woman from the Social Gender Roles in the Local Television
Serials in Turkey: Aşk-1 Roman Example

Ayşegül TURAL, Fatma Nur KALA

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Eğitime Yönelik Özyeterlik İnançları
Prospective Social Studies Teachers’ Self Efficacy Beliefs Regarding Museum
Education 108-121



Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Cilt 3, Sayı 1, 90 - 107
The Journal of Limitless Education and Research
Volume 3, Issue 1, 90 - 107

DOI: 10.29250/sead.367329

Gönderilme Tarihi: 16.12.2017

Makale Türü: Araştırma

Kabul Tarihi: 22.02.2018

Türkiye’de Yerli Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Kadının Sunumu: Aşk-ı Roman Örneği

Hacı Özdemir, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nefier55@gmail.com

Özet: İnsanlık tarihi boyunca günlük hayatta kullanımıyla dişi ve er oluş kültürel değerlendirmeler sonucunda kadınlık ve erkeklik noktasında kadından ve erkekten beklenen toplumsal cinsiyet rollerinin sınırlarını çizmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerinin inşa edilip yeniden üretildiği alanlardan en önemlilerinden birisi ulaştığı kişi sayısı, etkileme gücü düşünüldüğünde kitle iletişim araçlarından televizyon ve televizyonun başat ürün ve unsularından olan dizileridir. Bu çalışmanın temel amacı, Aşk-ı Roman dizisindeki kadın karakterlerin temsil ettiği toplumsal cinsiyet rollerinin toplumun kadına bakış açısındaki ortak inanç ve davranış biçimleriyle ne ölçüde benzeştiğini tespit etmektir. Bu amaç kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden söylem analizi yöntemi kullanılmış, toplumsal cinsiyet rolleri hakkında bilgi verebilecek nitelikte olduğu düşünülen Solmaz, Leman ve Necla karakterleri incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, Aşk-ı Roman dizisindeki kadın karakterlerin temsil ettiği toplumsal cinsiyet rollerinin toplumun kadına bakış açısındaki ortak inanç ve davranış biçimleriyle benzeştiği görülmüştür. Ayrıca kadınların güzel, bakımlı olmasının, toplumun belirlediği namus kavramı normlarına uyması gerektiğinin, ev işleri ve annelik rollerinin altı çizilerek bu rollerin modernize edilerek sunulduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Televizyon, Yerli Diziler

The Presentation of Woman from the Social Gender Roles in the Local Television Serials in Turkey: Aşk-ı Roman Example

Abstract: Throughout the history of mankind, the use of everyday life and cultural and female cultural evaluations have pushed the boundaries of gender roles in women and men as women and men. One of the most important areas in which gender roles are constructed and reproduced is the number of people reached and the series of products and elements of television and television from the mass communication media when they are considered to be influential. The main purpose of this study is to determine the extent to which the gender roles represented by the female characters in the Aşk-ı Roman serial correspond to the common beliefs and behaviors of the society in terms of women's views. Within the scope of this aim, discourse analysis method was used in qualitative research methods and Solmaz, Leman and Necla characters, which are thought to be capable of giving information about gender roles, were examined. As a result of the study, it is seen that the gender roles represented by the female characters in the Aşk-ı Roman serial are similar to the common beliefs and attitudes of the society towards women. In addition, it has been found that the fact that women are beautiful and well-groomed must conform to the norms of honor conception, which is determined by the society, and that these roles are modernized by underlining housework and maternal roles.

Keywords: Gender, Women, Television, Local Serials

1.Giriş

Kadın konusu insanlık tarihi boyunca gündemde olmuş, üzerinde sıkça konuşulmuş, yakın geçmiş tarihte de birçok bilimsel araştırmanın konusu olmuştur. Buna rağmen kadın, toplumlar içinde hiçbir zaman tam anlamıyla hak ettiği değeri görememiş, ataerki gelenek tarafından edilgen bir konuma hapsedilmiştir. Kadına çoğunlukla problemlili, eksik bir varlık olarak bakılmış; kadın, akıldan uzak salt duygunun taşıyıcısı ve sembolü olarak görülmüştür.

18. yüzyıldan itibaren insan hakları konusunun gündeme gelip tartışılmaya başlamasıyla kadınlar hak arama mücadelesine girerek sosyal ve yasal manada kazanımlar edinmişlerdir. Bu hak arama mücadelesi sonucunda elde edilen haklar çoğunlukla aktivist kadınların ortak çalışmaları sonucu kazanılmıştır.

Toplumsal cinsiyet rolleri, özellikle kadınları doğumlarından başlayarak ömür boyu olumsuz etkilemiştir. Sanayi devrimi sonrasında kadın ve erkeğin uğraş alanları neredeyse tamamen farklılaşmış; kadın, annelik, çocuk bakımı, ev işleri gibi rollere terkedilerek özel alana hapsedilmiş, erkek ise kamusal alana çıkıp iş hayatına atılmıştır. Erkeğe ‘eve ekmek getiren’ rolüyle toplumca değerli bir konum uygun görülürken, kadına edilgen ve pasif roller biçilmiştir. Toplumların beklediği cinsiyet rolleri, ilk olarak bireyin içinde yetiştiği aile ortamında öğrenilerek içselleştirilmiş, içselleştirilen bu cinsiyet rolleri hayatın tüm alanlarında bireyin karşısına çıkmış ve bireyler bu alanlarda öğrendiği toplumsal cinsiyet rollerini temsil etmişlerdir.

Günümüzde kadının iş hayatına girip toplumda daha aktif rol almasıyla değişim belirtileri görülse de toplumsal cinsiyet rolleri hala kadınları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu rollerin sunulduğu, temsil edildiği ve yeniden üretildiği birçok alan olmak birlikte en önemli alanlardan birisi kitle iletişim araçlarıdır. Kitle iletişim araçları arasında da en yaygın olarak kullanılan televizyondur. Televizyon bir toplumun kadına nasıl baktığı noktasında önemli ipuçları verecektir.

Bir inşa sistemi olan televizyon; içerisinde haber, spor, tartışma, eğitim, eğlence, magazin, sanat, müzik, çocuk programları, dini programlar, belgesel, dizi, film gibi birçok program türünü ve unsuru barındırmaktadır. Bu program türlerinin her biri karakterle belirli bir temsiliyet biçimi oluşturur, belirli anlamlar inşa eder ve aktarır. Televizyonun ürünü olan bu program türlerinin içerikleri kaynağını etkileyip etkilendiği toplumsal olgulardan ve süreçlerden alırlar ve bu kaynaktan beslenerek çok çeşitli anlam mekanizmaları oluştururlar. Televizyon, kültürel olanın kurulup yansıtıldığı, toplumun ortak hayat ritüellerinin inşa edildiği, dolaşıma sokulduğu ve yeniden üretildiği bir yerdir (Çelenk, 2005).

Televizyonun, gösterdiği iletilerle seyirciye belirli bir yaşam sunduğu ve toplumun onayladığı geleneksel yapıyı koruyup yeniden ürettiği çeşitli çalışmalarla ortaya konmuştur. Ticari anlayışla daha çok para getirecek televizyon ürünlerine hem seyircilerin hem de yapımcıların eğiliminin yoğun olduğu Türkiye’de toplum tarafından en çok takip edilen yapımlar dizilerdir ve bu araştırmanın da odak noktasını teşkil eden dizilerde, gelenekselleşmiş toplumsal cinsiyet rollerinin kadın aleyhine sunulmakta olduğu ve yeniden üretilerek pekiştirildiği düşünülmektedir. Sevmiş’e (2013) göre toplumun ortak deneyimleri, geçmişten getirdiği davranış biçimleri ve gelenekleri dizilerde karşımıza çıkmaktadır. 1990’dan başlayarak devlet kanallarının yanında özel kanalların da yayınlarına başlamasıyla dizilerin çeşitleri, sayıları artmış ve reklamlarla birlikte kadınlar bu televizyon ürünlerinin odağı haline gelmiştir. Kadınlara hitap eden programlarda kadınlar ev içi işlerle meşgul olan ve karşıt cins tarafından beğenilme uğraşı içinde olan bir nesne gibi temsil edilmiştir.

Tanzimat’la başlayıp Cumhuriyetle devam eden modernleşme çabaları toplumsal yapımızda önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Dünyaya bakış açımızda, kadın ve erkeğe bakışımızda, toplumsal yönü olan her olguda bahsi geçen modernleşme çabalarının olumlu veya olumsuz etkileri olmuştur. Toplumsal cinsiyet rolleri de değişime uğrayan toplumsal unsurlarımızdandır. Lakin televizyonun en önemli unsurlarından biri olan dizilerde kalıplaşmış cinsiyet rolleri ve erkek egemen anlayış temsil edilmeye devam etmekte ve kadının ikincil konumu pekiştirilmektedir. Günümüz kadınının yaşadığı değişimlere rağmen dizilere yansıtılan toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadın temsillerinin doğasının problemlili ve eşitsiz olduğu varsayımından yola çıkılarak Aşk-ı Roman dizisindeki kadın karakterlerin temsil ettiği toplumsal cinsiyet rollerinin toplumun kadına bakış açısındaki ortak inanç ve davranış biçimleriyle ne ölçüde benzeştiğini tespit etmek bu çalışmanın temel amacıdır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Yöntemi

‘Türkiye’de Yerli Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Kadının Sunumu’nu Aşk-ı Roman dizisi örneğiyle inceleyen bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır.

Söylem analizi psikoloji, sosyoloji, dilbilim, felsefe, medya ve iletişim gibi çok farklı alanlardan beslenerek bu alanların öne sürdüğü tezleri inceleyen bir analiz tekniğidir. Bu açıdan söylem analizi statik bir metodolojiye sahip değildir, farklı metotlara sahip nitel bir araştırma yöntemidir (Tonkiss, 2006). Söylem analizi en genel ifadeyle dilin incelenmesidir lakin bu

inceleme temel ve basit manada bir inceleme değil, dilin ötesinde yatan kültürel kodların, anlamların incelenmesidir. Yani söylem analizi dilin yalnızca biçimsel yönüyle ilgilenmez, dilin kullanıldığı sosyal olayların temsil ettiği anlamların üzerindeki gizli perdeyi aralar (Barker ve Galasinski, 2001). Söylem analizi; Foucaultcu, Van Djk, Fairclough gibi farklı isimler tarafından farklı yaklaşımlarla ele alınmıştır. Bu çalışmada Fairclough’un eleştirel söylem analizi yaklaşımı kullanılmıştır.

Eleştirel söylem analizi; toplumsal söylemler, olaylar ve metinler ile toplumsal yapılar, ilişkiler ve süreçler arasındaki kapalı veya açık mesajları, sebep sonuç ilişkilerini inceler. Bu tür söylemlerin, olayların ve metinlerin nasıl ortaya çıktığını, iktidar ilişkileri ile iktidar mücadeleleri tarafından ideolojik olarak nasıl şekillendiğini açıklamaya yönelir (Fairclough ve Wodak, 1997).

Söylem analizi yönteminin yukarıda ifade edilen güçlü yanları düşünüldüğünde, dizideki diyaloglardan yola çıkarak dilin oluşturduğu metinlerin ötesine gidilerek toplumca kadına atfedilen toplumsal cinsiyet rollerinin ne anlama geldiği, kadın açısından toplumsal cinsiyete ilişkin toplumsal kalıpların ve kodların nasıl üretildiği, dizideki kadın karakterin kadın temsilleriyle toplumun kadına yönelik inanç ve tutumlarının ne derecede benzeşip benzeşmediği noktasındaki değerlendirmelere söylem analizi yönteminin önemli olanaklar sağlayacağı düşünülmektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Türkiye televizyonlarında yayınlanan yerli diziler, örneklemini ise Aşk-ı Roman dizisinin ilk 15 bölümü oluşturmaktadır. Çalışma Aşk-ı Roman dizisindeki üç kadın karakterle sınırlandırılmıştır. Bu karakterler Solmaz, Leman ve Necla’dır. Bu karakterler seçilirken, toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında toplumsal yansımalara işaret edebilecek ve cinsiyet rolleri hakkında bilgi verebilecek olmaları göz önünde bulundurulmuştur. Çalışmada önceden seçilen temalar çerçevesinde bir kategorileştirmeye gidilmemiş, izleme sırasında ortaya çıkan temalar üzerinde söylem analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Aşk-ı Roman dizisinin seçilme sebebi dizinin başrol oyuncularını olan Solmaz ve Kaan’ın daha önce evlilik programında yer almaları ve özellikle kadınlar tarafından da bu programın yoğun bir şekilde takip edilmesidir. Dizinin ilk beş bölümünün Türkiye gündemindeki reyting sıralaması Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Aşk-ı Roman Dizisinin Reyting Sıralaması

Tarih	Sıra	Kanal	Başlangıç	Bitiş	Rating	Share
21/08/2017	6	TV 8	19:55:26	21:14:56	2.45	9.20
22/08/2017	7	TV 8	19:54:57	21:16:44	2.41	8.27
23/08/2017	9	TV 8	19:55:47	21:18:02	2.22	8.35
24/08/2017	11	TV 8	19:54:55	21:17:35	1.86	6.88
25/08/2017	11	TV 8	19:51:56	20:59:16	1.81	6.69

www.medyatava.com adresinden alınmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümünde ilk olarak dizinin künyesine ve konusuna daha sonra dizide yer alan karakterlerin söylem analizlerine yer verilecektir.

3.1.1. Dizin Künyesi

Kanal: Tv8

Yapım Firması: Global Prodüksiyon

Yapımcı: Oğuz Karali, Mustafa Gülnahar

Yönetmen: Semra Dünder

Senaryo: Kamuran Süner (Öykü), Hazal Öztürk, Emrah Süner, Nisan Hakan Özkan, Görkem Çakın

Müzik: Erdinç Şenyaylar, Özcan Şenyaylar, Reşat Şenyaylar, Tezcan Erol, Kemal Öğün

Oyuncular: Solmaz Çiroz (Solmaz), Kaan Güvenilir (Kaan), Yunus Emre Kılınç (Yılmaz), Coşkun Özmeriç (Osman), Ayberk Yılmaz (Lider), Aylin Çakın (Aylin), Çiğden Tunç (Leman), Seda Kala (Duru), Ali İhsan Cebişli (İhsan), Nilgün Atılğan (Necla), Ece Karabulut (Ece).

3.1.2. Dizin Konusu

Aşk-ı Roman dizisi orta sınıf bir mahallede yaşayan ve çocukluk arkadaşı olan bir grup erkeğin ve kadının aşklarını anlatmaktadır. Bu aşklardan da en gözdesi Solmaz ve Kaan’ın aşkıdır. Solmaz mahallenin en güzel kızıdır ve Kaan’a çocukluktan beri âşıktır. Kaan’la evlenip bir yuva kurmak istemektedir. Kaan da Solmaz’la evlenmek isteyen, yakışıklı, mahallenin delikanlısı durumunda olan bir erkektir. Kaan, Solmaz’ın babası Osman’a para bulabilmek için kafes dövüşü yapar ve bu sebeple hapse girer. Lakin Solmaz’ın bu durumdan haberi yoktur. Kaan’a dövüş

yaptığı için çok kızgın ve kırgındır. Süreç içerisinde Kaan hapisten çıkmaktadır ve Solmaz ile olan aşkları çalkantılı bir biçimde devam etmektedir. Kaan ile Solmaz arasında yaşanan problemler dizide cereyan eden olayların merkezindedir. Solmaz’ın babası Osman hastadır bu sebeple evde durmaktadır ve annesi vefat etmiştir. Solmazın abisi Yılmaz ise Necla ve Ece arasında kalmış, iki kadın arasında kalmanın problemlerini yaşayan, başına buyruk, renkli bir karakterdir. Bu küçük mahallede yaşayan bu insanların yaşantılarının yanında farklı bir yerde diziye konu olan bir aile yaşamaktadır. Bu ailenin üyesi Lider ile Solmaz’ın yolları bir yerde kesişmektedir ve Lider Solmaz’a âşık olmaktadır. Lider bir süre Amerika’da yaşamış, genç, yakışıklı bir erkektir. Türkiye’ye gelince annesi Leman’ın ve babasının eski arkadaşı İhsan’ın ortaklığındaki şirketin başına geçmek ve patron olmak istemektedir. Lider’in babası vefat etmiştir bu sebeple Leman uzun yıllar şirketi yönetmiştir daha sonra da İhsan’a şirketin belirli bir hissesini satmış ve kendi ifadesiyle emekli olmuştur. Leman şirketin başına oğlu Lider’in geçmesini istemektedir bu nedenle Lider’in İhsan’ın kızı Duru’yla evlenmesini istemektedir. Lakin bu evliliğe Leman ve Duru dışında Lider de kızı Aylin de sıcak bakmamaktadır. Leman ile kızı Aylin arasındaki ilişki dizi boyunca problemlerle seyretilmektedir. Aylin, Leman ve Duru’nu aralarının çok iyi olması sebebiyle annesini kıskanmaktadır. Süreç içerisinde dizi, Solmaz ile Kaan’ın ilişkilerindeki problemlerle, Leman’ın Lider ile Duru evliliğinin gerçekleşmesi için yaptığı ısrarlı davranışlarından çıkan sorunlarla ve Lider’in Solmaz’a olan aşkıyla Solmaz’a ulaşma gayretiyle devam etmektedir.

3.1.3. Solmaz Karakterinin Söylem Analizi

Solmaz uzun boylu, siyah saçlı, sokakta çiçek satarak ve mahalledeki küçük restoranda dans ederek tek başına evin geçimini sağlayan bir karakterdir. Annesi vefat etmiştir, babası Osman ve abisi Yılmaz ile aynı evde yaşamaktadır. Babası ve abisi çalışmamaktadır. Babası hastadır ve ilaç kullanmaktadır, abisi bir işi olmayan sokaklarda serserilik yapan birisidir. Solmaz sürekli renkli elbiseler giyen kadınsı yönü özellikle altı çizilen bir karakterdir. Solmaz filmin diğer başrol oyuncusu Kaan ile birbirlerini sevmektedirler ve evlilik hayalleri kurmaktadır lakin aralarında yaşanan küçük problemler sebebiyle tek gayeleri olan evliliğe ulaşamamaktadırlar. Aralarındaki problemin temelinde Solmaz’ın kendisine âşık olan Nurullah’ın restoranında çalışması ve Kaan’ın sürekli başkalarıyla kavga etmesi, çalıştığı spor salonunda kızların da olması sebebiyle Solmaz’ın Kaan’ı kıskanmasıdır. Dizinin 1. bölümünün ilk karesinde Solmaz bir gelin ve damat görmektedir ve kendisini gelin yerine koyarak hayallere dalmaktadır. Evlenmek ve gelinlik giymek onun en büyük hayalidir. Seyirciye bu durum yansıtılmaktadır. Dizinin çoğu bölümünde evlenmek Solmaz’ın en çok istediği bir olgu olarak sunulmaktadır. Evlilik konusunda dizinin 4.

bölümünde Solmaz’ın moralinin bozuk olması üzerine Solmaz ile babası Osman arasında şu diyaloglar geçmektedir:

Osman: Solmazım güzel kızım! Bu dünyada seni kötü görmek kadar beni hiçbir şey üzemez.

Solmaz: Kaan baba hep kendini düşünüyor. Yaa başı beladan hiç kurtulmuyor. Böyle bir insanla ben nasıl evleneceğim?

Osman: Gözünü karartma güzel kızım benim. Hem unutma öfke öfke doğurur. Hem siz birbirinize sahip çıkarsanız kaderiniz zaten güzel olacak. Evlilik, mutlu yuva... Gerisi Allah’ın takdiri.

Evlilik ve yuva kurmak ile ilgili dizinin 6. bölümünde de Solmaz’ın evliliği ne kadar arzu ettiğine işaret edilmektedir. Solmaz, Kaan’la tartışıkları için arkadaşı Huriye ile dertleşmektedir ve Huriye’ye şunu söylemektedir: “Ya ben çok bir şey istemiyorum ki, çoluğumla çocuğumla mutlu bir yuva kurmak istiyorum”

Dizinin genelinde evliliğe bu denli çok vurgu yapılmasının sebebinin ataerkil sistemin toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadından beklediği ‘evli kadın rolü’ olduğu düşünülebilir. Ataerkil gelenekte kadın evlenmeden önce aile içerisinde baba otoritesi karşısında boyun eğen itaat eden, edilgen bir konumdadır. Evlilik de bir bakıma bu boyun eğme sürecinde boyun eğilen kişinin değişmesidir. Kadın babasından sonra kocasının iktidarı altına girmektedir. Kadının kocasının iktidarını kabullenmesi Solmaz’ın dizinin 7. bölümündeki “Belki de burada son sahneye çıktılarım. Artık Kaan’ım işlerini yoluna koyunca burada çalışmamı istemiyor.” sözleriyle pekiştirilmektedir. Dizide kadının hayattaki en büyük amaçlarından birisinin evlilik olması gerektiği sürekli işaret edilmektedir. Buradan hareketle kadının yerinin evi olduğu ve evlilik sürecinde en büyük görevlerinden birisinin annelik olduğu vurgulanmaktadır. Solmaz’ın “Ya ben çok bir şey istemiyorum ki, çoluğumla çocuğumla mutlu bir yuva kurmak istiyorum.” sözleriyle de evli kadın ve annelik rolü pekiştirilip yeniden üretilmektedir. Kadına nasıl olması gerektiği ve kendisinden nasıl roller beklendiği net bir biçimde sunulmaktadır.

Solmaz evin gemini tek başına sağladığı halde ev içi işleri yine Solmaz yapmaktadır. Evin temizliği ve yemek hazırlamak Solmaz’ın sorumluluğundadır. Dizinin 6. bölümünde Kaan, Solmaz ve babasını evlerinde ziyaret etmek için gelmiş ve onlara kahvaltı hazırlamak istemektedir. Aralarında şu diyalog geçmektedir:

Kaan: Hadi ben başlayım o zaman?

Solmaz: Neye başlayacaksın?

Kaan: Kahvaltı hazırlayacağım.

Solmaz: Aaa, sen mi? Allah Allah!

Bu diyalogla aslında diyalogdan öte Solmaz’ın jest ve mimikleriyle, ev içi rollerden olan kahvaltı hazırlamanın aslında kadının görevi olduğu, erkeğin kahvaltı hazırlamasının normal dışı ve kadına verilen bir lütuf olduğu mesajı verilmektedir. Solmaz’ın şaşkınlığı ve aşırı mutluluğu kahvaltı hazırlama sürecinde devam etmektedir.

Erkeğin dışarda çalışan, kadının ise ev içi rolleri üstlenen bireyler olduğu noktasındaki işaretlere dizinin 7. bölümündeki şu diyaloglarla rastlıyoruz:

Solmaz: Eee sen bana bir şey diyecektin? Ne diyecektin?

Kaan: Aşkım düzenli bir işe başlıyorum artık?

Solmaz: Nasıl yani nerede?

Kaan: Erkan abinin yanında

Solmaz: Gene dövüşeceksin öyle mi?

Kaan: Yok be aşkım. Erkan abinin salonunu güzel bir spor salonuna çevireceğim. Erkan abinin bu işlerle uğraşacak vakti yok fitnessla platesle. Orada hocalık yapacağım. Sistemi değiştireceğim. Düzenli bir iş hayatım, düzenli de bir spor hayatım olacak.

Solmaz: Ee madem hocalık yapacaksan, dövüşmeyeceksen olur o zaman

Kaan: Aşkım ben buradayken artık senin üstündeki yükü almam gerek, daha dur neler yapacağım.

Kaan ile Solmaz arasındaki bu diyalogla erkeğin düzenli bir işte çalışmasının, kadının iş hayatından çekilip evinde ev içi roller meşgul olmasının gerekliliğinin normalleştirildiği düşünülebilir. Solmaz, Kaan’ın bu sözleri üzerine gayet memnun ve mutlu bir şekilde Kaan’a sarılmaktadır ve kadın kalıplaşmış cinsiyet rollerine uygun olarak temsil edilmektedir.

Modernleşme süreciyle kadın çalışma hayatına girmiş, kadının statü ve rollerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Lakin tüm değişim ve gelişmelere rağmen kadının asıl yerinin evi olduğu anlayışı devam etmiş, kadınların kamusal alanda varlık göstermeleri ev içi rollerinde değişiklik meydana getirmemiştir. Solmaz kamusal alana çıkıp para kazanıyor olsa da ev içi rollerinde değişiklik meydana gelmemiştir. Dizide, Solmaz’ın annesi vefat etmiştir ve olmayan bu anne karakterini Solmaz’ın doldurduğu düşünülebilir. Ailesinin mutluluğunu düşünen, fedakâr, özverili “anne rolü” Solmaz üzerinden seyirciye yansıtılmaktadır. Fedakâr kadın rolü dizinin 15. bölümünde tekrar sunulmaktadır. Solmaz, ev kirasını ödemekte güçlük çekmektedir ve babası

Osman oğlu Yılmaz’a hiç çalışmadığı için kızmaktadır. Solmaz abisine kızan babasına itiraz etmektedir ve abisinin hiçbir sorumluluk almamasını sorun etmemektedir. Tüm sorumluluğu kendi üzerine almaktadır. Ataerkil sistemin kadından beklediği fedakâr “anne rolü” seyirciye bu şekilde tekrar tekrar gösterilerek kadınların nasıl olmaları gerektiği konusunda mesaj verildiği düşünülebilir.

Dizinin 5. bölümünde Solmaz, abisi eve gelmediği için abisini aramaya sokağa çıkmak istemektedir. Babası Osman Solmaz’ın sokağa çıkmak istediğini duyunca şu sözleri söylemektedir: “Olur mu öyle şey kızım? Bu saatte kız başına sokak sokak abini mi arayacaksın? Koca adam o istese gelirdi”. Solmaz da babasının bu sözü üzerine sokağa çıkmaktan vazgeçmektedir. Bu sözlerden hareketle kadının güçsüz ve pasif bir varlık olduğu düşüncesiyle korunması gerektiği seyirciye sunulmaktadır.

Genel olarak bakıldığında Solmaz karakterinin temsiliyle kadınlar, evlilik üzerinden fedakâr anne ve ev içi rollerle baskın olarak sunulmaktadır. Bu sunumlarla kadınların konumunun edilgenliği ve korunması gereken bir varlık olduğu pekiştirilmektedir. Ayrıca bahsi geçen bu roller modernize edilerek sunulmaktadır.

3.1.4. Leman Karakterinin Söylem Analizi

Leman uzun boylu, siyah saçlı, eşi vefat etmiş, eşi vefat ettikten sonra holdingi yönetmiş ve bir süre sonra da işleri eşinin arkadaşı İhsan’a devretmiş, varlıklı, modern bir kadındır. Leman hayatındaki herkes üzerinde baskı kurmaktadır ve özellikle oğlu Lider ve kızı Aylin adına kararlar alarak onların hayatlarını kontrol altına almak istemektedir. Oğlu Lider’in eşinin eski arkadaşı ve şirketin ortağı İhsan’ın kızı Duru’yla evlenmesini istemektedir. Duru ile Lider’in evliliğini Lider’in şirketin başına geçmesi için istemektedir. Lider, annesinin kendisini istemediği bir evliliğe zorlamasından ve kendi hayatını yönetmeye çalışmasından son derece rahatsız olmaktadır. Bu sebeplerle Leman’ın Lider ve Aylin ile aralarındaki iletişim sorunlu devam etmektedir. Leman’ın iyi anlaştığı tek karakter Duru’dur. Leman’ın Duru ile olan muhabbetlerinden toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadınlardan beklenen roller noktasında birçok mesaj seyirciye sunulmaktadır.

Dizinin genelinde Leman ve Duru’nun muhabbetlerinde detoks yapmak, güzellik, kilo, genç kalmak, yaşlanmamak ve elbise bolca geçen konulardandır. Dizinin 5. bölümündeki şu diyalogla karşımıza bu konular çıkıyor:

Leman: Aaa, dur bakayım sen kilo falan mı verdin?

Duru: Ayy detoks yapıyorum, o içtiğim meye sularıyla var ya 2 kilo birden verdim. Tavsiye ederim bak!

Leman: Amaan sevmiyorum ben öyle şeyleri içmeyi. Ne o öyle tatsız tuzsuz

Duru: Aman ihtiyacınız yok zaten boş verin.

Leman: Ama bu aralar var valla ben de platese başlayacağım.

....

Leman: Lider döndü ya artık Amerika’dan ben de sistemimi buldum platese mutlaka gidelim

Duru: Ayy mutlaka mutlaka haftada 3 kere falan fix yani

Leman: Evet 3 keresiz olmaz tabi ki

Bu konular güzel olmak ve güzel kalmak noktasında birleşmektedir. Geleneksel anlayışın kadından beklediği güzel, bakımlı ve alımlı olması gerekliliğinin altı sürekli çizilmektedir. Dizinin 11. bölümünde Leman Duru’ya eski elbiselerini göstererek aralarında şu diyalog geçmektedir:

Duru: Bunlar ne?

Leman: Bunlar benim mirasım sayılır. Nasıl? (elbiseler)

Duru: Ayy çok güzeller bir de renk renk dizmişsiniz.

....

Duru: Aylin çok şanslı!

Leman: Aylin’in böyle şeylere hiç merakı yok mesela.

Duru: Belki de belli etmiyordur. Bence bütün kızlar kendi içinde süslüdür. Hepsi de büyürken önce annelerine özenirler.

Bu diyaloglar kadının güzel olması ve güzel olmak için uğraşması gerekliliğini tekrar sunmaktadır. “Bence bütün kızlar kendi içinde süslüdür. Hepsi de büyürken önce annelerine özenirler.” sözüyle de cinsiyet rollerinin ilk olarak aile içinde öğrenildiğine işaret etmektedir.

Yine dizinin 11. bölümünde Duru giydiği elbiseleri Leman’a göstermektedir ve aralarında şu diyalog geçmektedir:

Duru: Nasıl olmuşum?

Leman: Şahane olmuşsun!

Duru: Ne kadar zayıfmışsınız! Yani hala öylesiniz.

Leman: Çok zarif olmuşsun

Duru: Teşekkür ederim

Leman: Ama sende sevmediğim bir şey var. Yüzünde üzgün bir ifade var. Bundan hiç hoşlanmıyorum. Bir kadının en önemli silahı gülümsemesidir. İş hayatında en çok gereken şey budur!

Kalıplaşmış cinsiyet rolleri düşünüldüğünde kadından beklenenin güler yüzlü, zayıf, zarif, duygusal ve sevecen olmasıdır. Ayrıca kadınların iş hayatında akıl veya yaptıkları işlerle değil de güler yüzlü oluşlarıyla başarılı olabilecekleri vurgulanmaya çalışılmaktadır. Kalıplaşmış rollerin bu diyaloglarla sunulduğu düşünülmektedir.

Dizinin 4. bölümünde Aylin annesi Leman’a şirkette çalışmak istediğini söylemektedir lakin Leman kızının şirkette çalışmasına sıcak bakmamakta ve bu durumu önemsememektedir. Kızının yerine oğlu Lider’in şirkette söz sahibi olması gerektiğini düşünmektedir ve kızına şu sözü söylemektedir: “Bak biliyorsun baban kurdu bu şirketi, abin de tek varisi. Biz babamızdan böyle gördük. Sen istediğin işte çalışabilirsin şirkette de çalışabilirsin. Ama boş hayallere kapılma. Bak Duru hiç şirkette çalışmak istiyor mu?” Bu sözlerle çalışma hayatında yalnız erkeklerin patron, söz sahibi olabileceği kadınların da çalışabileceği ama kadınların daha alt kademelerde olması gerektiği mesajı verilmektedir. Yine ataerkil gelenekten beslenen kadının ikincil ve edilgen konumunu pekiştiren bu düşünceyle kadın pasif rollere hapsedilmekte ve seyirciye iletilmektedir. Kadının bu edilgen konumu dizinin 5. bölümünde Leman ve Duru arasındaki şu diyalogla tekrar pekiştirilmektedir:

Duru: Lider nerede yok mu?

Leman: Lider çok erkenden çıkmış. Malum önümüzdeki hafta yoğun bir tempoya girecek ya işte ön hazırlıklarını yapıyormuş.

Duru: Eminim her şeyin altından kalkacak. Lider çok başarılı bir iş adamı olacak

Leman: O başarılı iş adamının arkasında da çok başarılı bir kadın olacak öyle değil mi?

Bu diyalogla seyirciye, kadınların başarılı bir erkeğin arkasında ancak pasif bir nesne olabileceği mesajı verildiği düşünülebilir.

Genel olarak bakıldığında Leman ve Duru üzerinden kadınların zayıf, bakımlı, güler yüzlü, sevecen olması gerektiğinin, kadının erkeğin arkasındaki ikincil konumunun sürekli altı çizilmektedir. Güzel, bakımlı, ideal kadın rolü yüceltilmektedir.

3.1.5. Necla Karakterinin Söylem Analizi

Necla orta boylu, siyah saçlı, orta yaşlarda, bakımlı, ailesinden ayrı ve Solmaz’ın abisi Yılmaz’la birlikte yaşayan, cinselliği evlilik öncesinde deneyimleyen modern bir kadındır. Dizinin 1. bölümünde Necla, Yılmaz’a internetten bulduğu ultrason görüntüsüyle hamile olduğuna ve çocuklarının olacağına dair yalan söylemektedir. Bu yalanı kullanarak Yılmaz’dan para istemektedir ve kişisel ihtiyaçlarıyla ilgili her türlü talebini Yılmaz’a yaptırmaktadır. Dizinin 6. bölümünde Necla’nın babasından gizli ailesinin evine gidip annesini ve kardeşlerini görmesi üzerine babası Necla’yı aramaktadır ve Necla ile babası arasında şu diyalog geçmektedir:

Necla: Alo Baba.

Baba: Ben sana bir daha bu eve gelmeyeceksin demedim mi? Duymayacak mıyım sandın?

Necla: Baba, çok özledim annemi, kardeşlerimi.

Baba: Onu bizim namusumuzu iki paralık ederken düşünecektin?

Necla: Biz Yılmaz’la birbirimizi seviyoruz. Evleneceğiz.

Baba: Sus başlatma sevginize. Bir daha bu evin etrafında dolandığını duymayayım. Benim senin gibi kızım yok! İşte o kadar!

Necla Yılmaz’la birlikte olduğu için evinden uzaklaştırılmış, annesiyle kardeşiyle görüşmesi babası tarafından yasaklanmıştır. Necla’nın evinden atılması ve aile ilişkilerinin bozulmanın sebebi Yılmaz’la birliktelik yaşamasıdır. Bu durum dizinin 10. bölümünde Necla tarafından dile getirilmektedir. Necla Yılmaz’a kendisi yüzünden evinden olduğunu, babasının kendisinden nefret ettiğini, işinden olduğunu, parasız kaldığını söylemektedir. Necla’nın zor bir durumda olduğu seyirciye yansıtılmaktadır. Geleneksel cinsiyet rolleri düşünüldüğünde Necla bu rollere karşı gelen, toplumun kendisinden beklediği rolleri reddeden bir karakterdir. Evlenmeden cinsel deneyim yaşamıştır, ailesinin rızası olmadan bir erkekle aynı evde yaşamaktadır, bağımlı değildir ve özgür bir kadındır. Bu noktada Necla dizide çok zor durumlara düşmektedir ve bu durum seyirciye sürekli sunulmaktadır. Buradan hareketle geleneksel rollere sahip olmayan kadınların hayatlarının kötü geçeceği bu sebeple toplumun uygun gördüğü davranışları yapmalarının onlar için iyi olacağı mesajının seyirciye iletildiği düşünülebilir. Necla karakteriyle kadınların özgür yaşamları olumlanmaktan ziyade kadınlara nasıl olmamaları gerektiği

noktasında uyarı verilmektedir. Ataerkil geleneğin izlerinin görüldüğü bu uyarıyla toplumsal cinsiyet rolleri farklı bir yoldan kadınlara sunulmaktadır.

Genel olarak bakıldığında Necla, namus üzerinden şeytani kimlikte kadın rolünde, namusunu koruyamamış, toplumsal rolleri taşıyamamış ve bu sebeple hayatı zor durumda olan bir kadın temsiliyle sunulmaktadır.

4. Sonuç

Türk toplumunda kadın sorunu, 19. yüzyılın ikinci yarısında Tanzimat’la, daha sonra 1. ve 2. Meşrutiyetle tartışılmaya ve konuşulmaya başlamıştır. Bu süreçte kadınlar eğitim alarak, meslek sahibi olarak, edebiyat ve basında söz sahibi olarak, modernleşme hareketlerine katılarak toplumsal cinsiyet rollerini ve geleneksel kalıpları zorlamaya başlamışlardır. Cumhuriyetle birlikte modernleşme hareketleri hız kazanmış, şehirde yaşayan kadınlar kamusal alana çıkarak daha etkin roller almışlar lakin kadınlara atfedilen geleneksel rollerden sıyrılamamışlardır. Medeni kanun gibi yasal düzenlemeler ve reformlar toplumun kadına bakışında önemli değişiklikler meydana getirmemiş, kadın modernlik ile geleneksellik arasında sıkışmıştır. Ayrıca Cumhuriyetin getirdiği haklardan çoğunlukla şehirde yaşayan eğitilmiş, varlıklı kadınlar faydalanabilmiş, kırsal kesimde yaşayan kadınlar bu haklardan mahrum kalmışlardır.

20. yüzyılın sonlarında kadınlar daha örgütlü daha özgür bir biçimde hak arama mücadelesine girmişler ve birçok yasal düzenlemeyi kendi lehlerine çevirmişlerdir. Lakin kadınların önünde hala çözülmeyi bekleyen birçok problem ve aşılması gereken engeller bulunmaktadır. Söz konusu problemlerin kaynağını toplumun kadından beklediği gelenekselleşmiş cinsiyet rolleri oluşturmaktadır. Modernleşmeyle birlikte toplumsal yapıda değişimler yaşansa da toplumsal cinsiyet kalıpları hala toplum içinde varlığını sürdürmektedir. Kadın her ne kadar hak arama mücadelesine girip başarılı olsa da eğitim alıp kamusal alana katılsa da annelik, ev içi işler, çocuk bakımı gibi sorumluluklar sadece kadının görevi sayılmaktadır. Günümüzde bile kadınlar bu cinsiyet rollerini tek başlarına yüklenmeye terkedilmiş durumdadır.

Toplumsal cinsiyet rolleri ilk olarak ailede öğrenilmeye başlanmakta daha sonra içinde yaşadığı toplum ve kültür tarafından pekiştirilmektedir. Toplum, söz konusu cinsiyet rollerini pekiştirmek için kitle iletişim araçları gibi çok farklı araçlar ve alternatifler kullanmaktadır. Bu araçlar arasında da en çok takip edilen araç televizyondur ve televizyonun başat ürünü olan dizilerdir. Dizilerde anlamlandırma ve yeniden üretme süreciyle toplumsal cinsiyet rolleri izleyiciye sunulur. Dizilerde kadınlar geleneksel kalıplar içinde gösterilmektedir. Toplumca

onaylanarak idealleştirilen kadınlar dizilerde; sadık, cefakâr, fedakâr anne rolünde, bir erkeğin himayesi altında, kamusal alan da olsa da asıl yeri evi olan ve ev işleri çocuk bakımı gibi görevleri üstlenen bireyler olarak temsil edilmektedir.

Bu çalışma, Aşk-ı Roman dizisindeki kadın karakterlerin temsil ettiği toplumsal cinsiyet rollerinin toplumun kadına bakış açısındaki ortak inanç ve davranış biçimleriyle ne ölçüde benzeştiğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonucunda genel olarak ortaya çıkan sonuçlar şöyledir:

- Aşk-ı Roman dizisinde geleneksel cinsiyet rollerindeki kadın sunumlarına yer verilmektedir. Modernleşme süreciyle cinsiyet rollerinde değişimler görülse de cinsiyet rolleri modernize edilerek kadın yine annelik ve fedakâr kadın rolüyle temsil edilmektedir. Kadının güzel, bakımlı, zayıf, itaat eden, güler yüzlü, sevecen olması gibi nitelikleri taşıması gerektiği vurgulanmaktadır. Dizinin genelinde kadın geleneksel cinsiyet rollerini kıramamaktadır.
- Kadınlar; korunmaya muhtaç, edilgen, kamusal alanda ikincil konumunda olan bir birey olarak gösterilmekte kadının önüne geleneğin keskin çizgileriyle sınırlamalar koyulmaktadır.
- Ataerkil geleneğin en önemli kalelerinden biri olan evlilik olgusu sürekli olumlanmakta, kadınların en önemli gayelerinin evlilik olması gerektiği vurgulanmaktadır.
- Toplumum onayladığı toplumsal rollere uygun hareket etmeyen kadınlar namus kavramı üzerinde dizide zor durumlarda gösterilmektedir. Bu noktada kadının nasıl olmaması gerektiği konusunda da mesajlar verilmektedir.
- Dizide, toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında geleneksel rolleri taşıyan kadınlar olumlu manada gösterilmekte ve ataerkil iktidar pekiştirilmektedir.

Kaynaklar

- Barker, C. Ve Galasinski, D. (2001). *Cultural studies and discourse analysis: a dialogue on language and identity*. London: Sage
- Çelenk, S. (2005). *Televizyon Temsil Kültürü 90'lı Yıllarda İklim ve Televizyon İlişkileri*. İstanbul: Ütopya Yayınevi.
- Sevmiş, O. E. (2013). *Televizyon dizilerinde toplumsal cinsiyet açısından kadının sunumu: huzur sokağı dizisi kadın karakterleri*. Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Tonkiss, K. (2006). *Analysis text and speech: content and discourse analysis*. C. Seale, (2nd ed.). In. *Researching Society and Culture*. London: Sage

Wodak, R. ve Fairclough, N. (1997). *Critical Discourse Analysis. In T. A. van Dijk (Ed.), Discourse as Social Interaction*. London: Sage.

The Presentation of Woman from The Social Gender Roles in The Local Television Serials in Turkey: Aşk-ı Roman Example

EXTENDED SUMMARY

The topic of women has been on the agenda during the history of humanity and has been frequently spoken about, and in recent history, it has become the subject of many scientific researches. Nevertheless, the woman was imprisoned in a passive position by patriarchal tradition, which she had never seen worthily in the societies. She was often viewed as a problematic, incomplete entity; the woman was seen as a symbol and bearer of pure sensibility far away from reason.

Gender roles negatively affect women, especially from birth, for life. After the Industrial Revolution, women and man's fields of work were almost completely differentiated; women, maternity, child care, housework, etc., were confined to the private space, while the male was taken out of the public domain and taken to work. While the role of 'bringing home bread' was considered to be a valuable position in society, women were given passive and passive roles. Gender roles expected by the societies were first learned in the family environment in which the individual was educated, internalized and internalized, and these gender roles appeared to the individual in all areas of life and represented the gender roles that individuals learned in these areas.

Television, a building system; It contains many programs and elements such as news, sports, discussion, education, entertainment, magazine, art, music, children's programs, religious programs, documentaries, series, and films. Each of these program types forms a certain form of representation with the character, constructs and transmits certain meanings. The content of these program types, which are products of the television, are influenced by the source and affected by the social events and processes and fed from this source to form a variety of meaning mechanisms. Television is a place where the cultural one is established and reflected, the rituals of the common life of the community are constructed, circulated and reproduced. (Çelenk, 2005).

The modernization efforts that started with the Tanzimat and continued with the Republic brought important changes in our social production. In our view of the world, women and men have been positive or negative influences of the struggles of modernization, betting on every social aspect. Gender roles also change our social elements. In one of the most important

elements of Latino television, stereotyped gender roles, and male-dominated understanding continue to be represented and the secondary position of women is reinforced. Based on the assumption that the nature of female representations is problematic and unequal in terms of gender roles reflected in the series despite the changes experienced by today's women, determining the gender roles represented by the female characters in the *Aşk-ı Roman* serial is similar to the common beliefs and behaviors. It is the purpose.

'Local Television Series in Gender Roles in terms of women's presentation of the novel series *Aşk-ı* critical discourse of qualitative research methods in the study of the sample analysis method has been used in Turkey.

Analysis of critical discourse; social discourses, events and texts, and closed or open messages between social structures, relations, and processes, causal relations. Such discourses tend to explain how incidents and texts emerge, ideologically shaped by power relations and power struggles (Fairclough and Wodak, 1997).

The universe of this study, published in Turkey ails television, constitute the sample of the first 15 episodes of the series *Aşk-ı Roma*. The study is limited to three female characters in the *Love-I Roman* sequence. These characters are Solmaz, Leman, and Necla. While choosing these characters, it has been taken into consideration that they can point to social reflections within the scope of gender roles and inform about gender roles. In the study, a categorization was not performed within the framework of previously selected themes, and discourse analysis was performed on the themes that emerged during the monitoring. Within the scope of the research, the leading actor of the series of reasons for the selection of *Aşk-ı Roman* sequence, Solmaz and Kaan, had to take part in the marriage program before, and this program was followed intensively by women in particular.

The results of this study are as follows:

- In the *Aşk-ı Roman* serial, female presentations in traditional gender roles are included. Although there are changes in gender roles during the modernization period, gender roles are modernized and women are again represented as motherhood and self-sacrifice women. It is emphasized that women should carry qualities such as being

beautiful, well-groomed, weak, obedient, gullied and loving. In the whole of the series, women do not find traditional gender roles.

- Women; passive, public space in the second position is shown as an individual in front of the woman is put in front of the limits by sharp lines.
- One of the most important qualities of patriarchal tradition, the marriage phenomenon is constantly emphasized and it is emphasized that the most important goals of women should be marriage.
- Women who do not act in accordance with the social roles approved by the society are shown in difficult situations on the concept of honor. At this point, messages are also given about how the woman should not be.
- In the series, women who carry traditional roles in the context of gender roles are shown in positive terms and patriarchal power is consolidated.